Laura Bellini

Перш ніж ти мені повіриш

Красива історія не замінить чесної правди

Перш ніж ти мені повіриш

Красива історія не замінить чесної правди

Laura Bellini

ROMANS

ISBN: 9788384902998

ALL-IN Rafał Płonkowski

ЗМІСТ

INTRO 4
Розділ 1 - Умови, які я не обговорюю 12
Розділ 2 - Усе, чого ми не записали в договорі 22
Розділ 3 - Аромат недомовлених слів 35
Розділ 4 - Коли закінчуються безпечні теми 45
Розділ 5 - Право відмовити 60
Розділ 6 - Там, де закінчуються слова 71
Розділ 7 - Між нами та правдою 82
Розділ 8 - Люди, яких ми обираємо 92
Розділ 9 - Ризик, на який ми йдемо разом 103
Розділ 10 - Те, чого ми більше не приховуємо 114
Розділ 11 - Близькість має свої межі 126
Розділ 12 - Історія, яка не збігалася з документами 138
Розділ 13 - Ціна чужих очікувань 150
Розділ 14 - Правда, яку він іще не вмів сказати 162
Розділ 15 - Усе, чого ти мені не сказав 175
Розділ 16 - Відстань, яку неможливо скоротити 187
Розділ 17 - Те, що належить мені 199
Розділ 18 - Ціна правди 210
Розділ 19 - Усе, що залишається після правди 222
Розділ 20 - Перш ніж ти мені повіриш 234

INTRO

Перше, що я помітила, був запах.

Не парфумів, хоча моя майстерня вже кілька днів нагадувала лабораторію людини, яка втратила здоровий глузд. Це був запах вологого паперу, старого дерева й чогось ледь гіркуватого, схожого на апельсинову шкірку, залишену на підвіконні. Він долинав із невеликої картонної коробки, що стояла на моєму робочому столі.

Вона була не моя.

О восьмій сімнадцять у понеділок уранці я вирішила, що це перша проблема дня.

Другою був чоловік, який щойно зайшов до моєї краківської майстерні й, схоже, зовсім не збирався вибачатися за запізнення.

— Домініка Суха? — запитав він.

Я підвела очі від екрана. На ньому було темне пальто, з-під якого виднівся графітовий светр, і він справляв враження людини, звиклої ухвалювати рішення. Надмірно елегантним його не назвеш. Найбільше привертала увагу якась природна невимушеність у його поставі, наче йому ніколи не доводилося замислюватися, чи опинився він у потрібному місці.

— Залежить від того, хто запитує.

Він ледь усміхнувся.

— Юліан Вілк.

Я знала це прізвище. Три дні тому отримала повідомлення від власника невеликої краківської парфумерної мануфактури, який шукав дизайнерку

фірмового стилю для нового бренду. Я відповіла, що можу запропонувати консультацію в середу. Він написав, що середа буде надто пізно.

Я не сприйняла це як запрошення до переговорів.

— Ми домовлялися на середу, — зауважила я.

— Знаю.

— А сьогодні понеділок.

— Помітив.

Я відклала стилус. Не тому, що він справив на мене враження. Просто я не любила, коли хтось порушував мої кордони ще до того, як я встигала їх окреслити.

— У такому разі в нас проблема з календарем.

Юліан поглянув на коробку.

— Я приніс дещо, що може вас зацікавити.

— А я маю дещо, що може зацікавити вас. Правила співпраці.

Цього разу він тихо засміявся. Без насмішки. Радше так, як сміється людина, яка несподівано зустріла когось, готового відповісти їй із такою самою рішучістю.

Мені слід було завершити розмову.

Мені був тридцять один рік. Я мала власну майстерню, кредит на квартиру в краківському Подґуже й достатньо досвіду спілкування з клієнтами, які вважали чужий час безплатним додатком до рахунку. Саме тоді я готувала проєкт фірмового стилю для бренду кераміки, який міг відкрити мені шлях до співпраці з більшою студією в Копенгагені. Уперше за довгий час моє професійне майбутнє починало набувати обрисів, які я сама для нього задумала.

Я не збиралася дозволяти незнайомцеві з приємним голосом перекроювати мій понеділок.

— У вас є десять хвилин, — сказала я.

— Вистачить.

— Я б не була такою впевненою.

Він зняв пальто лише тоді, коли я вказала йому на стілець. Цю дрібницю я помітила всупереч власній волі. Перш ніж сісти, він посунув коробку до мене, але не відкрив її без дозволу.

— Я хочу створити аромат, заснований на історії моєї родини, — пояснив він. — Не черговий продукт, який пахне розкішшю, але нічого не розповідає. Щось, що має пам'ять.

— Пам'ять важко продати.

— Я не хочу її продавати.

Я промовисто подивилася на нього.

— Ви керуєте парфумерною мануфактурою.

— Я хочу продавати парфуми. А пам'ять має стати причиною, з якої вони з'являться.

Це була краща відповідь, ніж я очікувала.

Юліан відкрив коробку. Усередині лежали пожовклі аркуші, кілька фотографій, шматочок бордової стрічки й невеликий скляний флакон. Його корок мав неправильну форму, а на шийці залишився слід від давньої етикетки.

Я обережно підняла одну зі світлин. На ній була жінка у світлій сукні, яка стояла біля дерев'яного столу. Її обличчя частково ховалося в тіні, але те, як невимушено вона спиралася долонею на стільницю, здавалося напрочуд природним.

— Ким вона була?

— Моєю бабусею, Геленою.

— А флакон?

— Належав їй.

Я покрутила скло в пальцях. На денці виднілися дрібні нерівності, які могли свідчити про вік предмета. Однак я недостатньо добре зналася на старовинному склі, щоб робити висновки.

— Що на цих аркушах?

— Нотатки. Рецептури, спогади, уривки листування. Гелена роками експериментувала з ароматами.

— Вона була парфумеркою?

Юліан завагався на частку секунди.

— Ніколи не займалася цим професійно.

Це вагання не вислизнуло від моєї уваги, хоча він міг просто замислитися.

Я розгорнула перший аркуш. Чорнило подекуди вицвіло. Між назвами інгредієнтів я знайшла слова, написані дрібнішим почерком: «Не забувай, як пахнув той вечір».

Я відчула несподіваний щем.

Моя мати зберігала схожі дрібниці. Записки, квитки, засушені квіти. Після її смерті я довго не могла їх переглядати. А потім зрозуміла, що найважче викинути речі, які для всіх інших не мають жодної цінності.

— Гарно, — визнала я.

— Саме тому я тут.

Я відклала аркуш.

— Я не казала, що візьмуся за цей проєкт.

— Поки що ні.

— Пане Вілк...

— Юліан. Якщо ми збираємося говорити про аромати, які пам'ятають усе життя, то, мабуть, можемо відмовитися від офіційних звертань.

Мені слід було сприйняти це як чергову спробу скоротити дистанцію. Натомість я помітила втому, приховану за його впевненістю. Легкі тіні під очима, напруження в пальцях, якими він розправляв край бордової стрічки.

— Домініка, — відповіла я, хоча поки що не збиралася погоджуватися ні на що більше.

Його погляд на мить затримався на моєму обличчі.

— Приємно познайомитися.

Я не відповіла одразу. У його голосі з'явилася нотка тепла, якої не було під час нашого попереднього обміну репліками. Я також помітила, що, чекаючи на мою реакцію, він не намагався заповнити тишу. Більшість клієнтів боялися мовчання. Він дозволяв йому тривати.

Я повернулася до документів.

На звороті фотографії стояла дата: 1968. Поруч був допис, зроблений іншим почерком. Хтось занотував лише два слова: «Перша спроба».

— Що це означає?

Юліан нахилився, щоб роздивитися напис.

На якусь мить ми опинилися ближче одне до одного, ніж того вимагала ситуація. Від нього пахло кедром і чимось свіжим, невловимим. Це був не важкий,

демонстративний аромат. Радше стримана присутність, яку можна було відчути, лише наблизившись.

— Імовірно, перша рецептура бабусі, — сказав він.

— Імовірно?

Він випростався.

— Не все в архіві можна витлумачити однозначно.

Я запам'ятала цю відповідь.

Не тому, що вона відразу викликала підозру. У своїй роботі я не раз стикалася з неповними матеріалами. Але я знала, як швидко припущення може перетворитися на беззаперечний факт, коли починає служити красивій рекламній історії.

— Мені знадобляться підтверджені відомості, — сказала я. — Якщо ми вирішимо співпрацювати, я не поставлю свого імені під історією, яку ми не можемо підтвердити документально.

— Розумію.

Він відповів миттєво.

Можливо, навіть надто швидко.

Я закрила коробку й посунула її до нього.

— Я підготую пропозицію щодо умов співпраці. Після зустрічі в середу.

Юліан подивився на закриту кришку, потім на мене.

— Я залишу архів. Хотів би, щоб ти могла спокійно його переглянути.

— Я не прийняла замовлення.

— Знаю. Ти можеш відмовитися.

Він підвівся й потягнувся по пальто. Не намагався переконати мене грошима чи обіцянками виняткового успіху. Ця стриманість інтригувала більше, ніж його попередня самовпевненість.

Біля дверей він ще раз обернувся.

— Домініко?

— Так?

— Я не шукаю когось, хто просто зробить гарну упаковку.

— Це добре. Бо я не шукаю клієнта, якому потрібна лише гарна упаковка.

Він усміхнувся, але цього разу нічого не відповів.

Коли він пішов, до майстерні повернулася тиша. На екрані досі чекав незавершений проєкт етикеток для кераміки. Календар нагадував про терміни, які я так ретельно для себе встановила. Усе виглядало точнісінько так само, як годину тому, за винятком картонної коробки, що стояла посеред робочого столу.

Я знову відкрила її.

Під фотографіями лежав невеликий конверт. Раніше я його не помітила. Я дістала звідти аркуш тонкого паперу, на якому хтось написав кілька речень, а потім закреслив останні два. Чорнило було темнішим, ніж на решті документів.

Я прочитала видимий уривок.

«Не кожну історію слід розповідати так, як нам хотілося б її пам'ятати».

Я залишилася з аркушем у руках і спогадом про погляд Юліана, коли він говорив про свою бабусю.

Я хотіла створити щось справжнє. Щось, що мені не довелося б згодом пояснювати чи захищати перед власним сумлінням.

І все ж уперше за дуже довгий час я так само сильно хотіла пізнати людину, яка принесла мені цю історію.

От тільки чи змогла б я йому довіритися, якби краса його розповіді виявилася важливішою за правду?

Розділ 1 - Умови, які я не обговорюю

У середу вранці я посунула чашку кави на інший край столу й утретє перечитала повідомлення від Юліана Вілка.

Принесу зразки аромату. Сподіваюся, документи налякали вас не більше, ніж моя поява в понеділок.

Я не знала, що дратувало мене більше: те, що я досі виразно пам'ятала звучання його голосу, чи те, що мимоволі всміхнулася до екрана.

Я відповіла коротко:

Документи рідко мене лякають. Непунктуальні клієнти значно частіше.

Відповідь надійшла майже миттєво.

Буду на п'ять хвилин раніше.

Я відклала телефон, перш ніж устигла написати щось таке саме зайве.

Два дні я займалася архівом, який він залишив у моїй майстерні. Увесь понеділок після його відходу я до нього не торкалася, намагаючись переконати себе, що маю нагальніші справи. У вівторок увечері розклала документи на великому столі, підготувала лампу з регульованим кронштейном і почала фотографувати окремі аркуші, щоб згодом працювати з копіями.

Деякі записи були простими й практичними. Назви інгредієнтів, пропорції, короткі зауваження щодо стійкості ароматів. Інші нагадували уривки зі щоденника. Гелена Вілк писала про квіти, що розкриваються після дощу, про гіркі апельсини, про кедрову шафу в квартирі своєї

матері. Серед усього цього лежали фотографії та невеликі конверти без зазначених адресатів.

Найбільше мене, однак, непокоїв аркуш із закресленим реченням.

Не кожну історію слід розповідати так, як нам хотілося б її пам'ятати.

Я не могла визначити, чи написали ці слова багато років тому, чи значно пізніше. Папір відрізнявся від решти документів. Він був тонший, гладенький, майже без пожовклих плям. Це могло означати, що хтось додав його до архіву через багато років.

Я не збиралася робити поспішних висновків.

Зате збиралася поставити кілька запитань.

О дев'ятій п'ятдесят п'ять пролунав дзвінок.

Юліан дотримав слова.

Коли я відчинила двері, він стояв у коридорі з пласкою чорною коробкою в одній руці та паперовим пакетом в іншій. Цього разу на ньому була світла сорочка під темним піджаком. Волосся мало такий вигляд, ніби він причесав його рукою, а не гребінцем.

— Пунктуальність — це початок довгого шляху до виправлення, — сказала я.

— Я приніс аргументи на свій захист.

Я підняла брови.

— Якщо вони їстівні, розгляну можливість їх прийняти.

Він дістав із пакета два рогалики із сусідньої пекарні.

— Один із мигдалем. Другий із малиною. Я не знав, який ти більше любиш.

— А якщо я не їм солодкого?

— Тоді мені доведеться з'їсти обидва й змиритися з поразкою.

Я впустила його всередину.

Не тому, що він купив сніданок. Принаймні не лише тому.

Майстерня займала дві кімнати в старій кам'яниці неподалік Казімежа. У більшій стояли письмові столи, стелажі зі зразками паперу й величезна дошка, до якої я прикріплювала ескізи. Менша слугувала місцем для зустрічей. Мені подобалися високі вікна, скрипучий паркет і нерівні стіни, які власник колись пропонував вирівняти. Я відмовилася. Не все мусило мати такий вигляд, ніби щойно зійшло із заводського конвеєра.

Юліан зупинився біля дошки.

— Це твої роботи?

— Більшість.

— Усі такі різні.

— Це мало прозвучати як докір?

— Як комплімент. Я думав, дизайнери мають власний стиль, який нав'язують усім клієнтам.

— Хороші дизайнери вміють відрізняти власні вподобання від потреб бренду.

Він зацікавлено поглянув на мене.

— А ти хороша дизайнерка?

— Достатньо хороша, щоб знати: на це запитання мені не варто відповідати.

Він засміявся й сів навпроти мене.

Я розклала підготовлені матеріали. На першій сторінці був графік, на другій — умови співпраці, далі йшли

запитання щодо продукту. Я не збиралася дозволяти, щоб його особиста чарівність замінила конкретику.

— Перш ніж почнемо, мусимо з'ясувати одну річ, — сказала я. — Я не створюю легенд.

— А що ти створюєш?

— Ідентичність. Різниця принципова.

Він поклав передпліччя на стіл.

— Поясни мені.

— Легенда може бути прекрасною, навіть якщо насправді нічого такого не сталося. Ідентичність бренду повинна витримувати зіткнення з реальністю. Якщо ми стверджуємо, що аромат створено за рецептурою твоєї бабусі, мені потрібні підстави, щоб це написати.

Якусь мить він дивився на документи.

— Я хочу, щоб люди відчували: вони тримають у руках щось більше, ніж парфуми.

— Вони можуть це відчувати й без запевнень, що кожна подробиця розповіді є історичним фактом.

— Але тоді ми втрачаємо частину емоцій.

— Або здобуваємо довіру.

Усмішка зникла з його обличчя. Він не виглядав ображеним, але вперше від нашого знайомства перестав сприймати розмову як приємний обмін аргументами.

— Я працював над цим ароматом майже два роки, — сказав він. — Вклав у нього гроші, втратити які моя компанія не може собі дозволити. Мені потрібна прем'єра, що зацікавить людей.

— Розумію.

— Не впевнений.

— Юліане, я розумію тиск, пов'язаний із продажами. Але це не означає, що я погоджуся написати те, чого ми не можемо підтвердити.

Він відсунувся від столу.

— А я не хочу, щоб родинна історія перетворилася на нейтральний текст на коробці.

Кілька секунд ми мовчки дивилися одне на одного.

Йшлося вже не про фірмовий стиль. Йшлося про те, хто вирішуватиме, яку історію можна розповісти.

— У такому разі, можливо, нам не варто співпрацювати, — сказала я.

Юліан уважно подивився на мене.

— Ти справді так легко відмовляєшся?

— Від проєкту, умови якого мене не влаштовують? Так.

— Навіть якщо він цікавий?

— Особливо тоді.

Він не відвів погляду. Я помітила, що його впевненість у собі походила не лише зі звички наполягати на своєму. Під напруженням ховалося щось набагато особистіше. Наче він захищав не маркетингову ідею, а спогад, втрату якого не міг собі уявити.

Нарешті він відкрив чорну коробку.

Усередині, закріплені в м'якому поролоні, лежали три невеликі флакони.

— Перш ніж вирішувати, понюхай.

— Запах не змінить моїх умов.

— Знаю. Але може змінити твоє уявлення про проєкт.

Він дістав перший флакон і подав мені паперову смужку для тестування аромату. Ми нанесли на неї невелику кількість рідини. Спочатку я відчула цитрусові ноти, потім щось зелене, вологе, наче сад на світанку. Композиція була свіжою та елегантною, але їй бракувало характеру.

— Гарний, — сказала я.

— Найненависніше слово в моїй роботі.

— Чому?

— Бо люди кажуть так, коли їм більше нічого сказати.

Другий зразок він відкрив сам. Аромат був теплішим, важчим, із виразною деревною нотою. Він нагадував стару квартиру, вікна якої виходили в сад.

— У цього є історія, — визнала я.

— Але не та, яка потрібна.

Третій флакон він не відразу передав мені. Якусь мить крутив його між пальцями, наче вирішував, чи хоче розкрити щось важливе.

— Ця композиція найближча до того, чого я прагнув досягти.

На папері розкрився аромат гіркого апельсина, ніжної троянди й кедра. Він не був солодким. У ньому відчувалося щось суворе й водночас надзвичайно інтимне. За кілька хвилин він змінився, став м'якшим і відкрив теплу ноту, якої раніше я не вловлювала.

Я заплющила очі.

На мить мені пригадалися літні вечори в мами. Відкритий балкон, дерев'яний комод і її руки, що пахли кремом. Це був не зовсім той самий аромат. Радше

схоже відчуття безпеки, якому я вже багато років не могла дібрати назви.

— Саме так, — почула я тихий голос Юліана.

Я розплющила очі.

— Що?

— Саме такий вигляд має людина, яка щось пригадала.

Я не запитала, звідки він це знав. Можливо, тому, що не хотіла розповідати незнайомцеві про матір.

— Цей аромат особливий, — сказала я. — Йому не потрібні фальшиві обіцянки.

— Я не збираюся нічого фальсифікувати.

Слова прозвучали твердо.

Я поглянула на нього, намагаючись зрозуміти, чи його обурило саме припущення, чи значення, яке він йому надав.

— У такому разі в нас не повинно виникнути проблем із тим, щоб записати це в договорі.

Якусь мить він виглядав так, ніби хотів щось сказати. Натомість потягнувся по чашку.

— Добре. Запропонуй свої умови.

Я не показала свого полегшення.

Наступну годину ми обговорювали обсяг роботи. Я мала підготувати візуальну стратегію, назву лінійки, дизайн флакона й упаковки, а також комунікаційні матеріали. Виробництвом аромату займалася його команда. Ми також домовилися, що жоден елемент кампанії не буде опублікований без погодження обох сторін.

Найбільше часу забрало питання родинного архіву.

— Я хочу, щоб він став серцем проєкту, — сказав Юліан.

— Може стати. Але мені потрібно відокремити першоджерела від інтерпретацій.

— А якщо документи не розповідають усієї історії?

— Тоді ми не вдаватимемо, що знаємо її повністю.

Я записала це речення у нотатнику.

Юліан стежив за рухом моєї ручки.

— Ти завжди така непоступлива?

— Лише коли маю рацію.

— Тобто завжди?

— Іноді в мене бувають вихідні.

Він засміявся. Цього разу його сміх розрядив напруження, яке раніше ми обоє не хотіли називати.

Ми перейшли до графіка. Він запропонував прем'єру через вісім тижнів. Мені потрібно було щонайменше десять, зважаючи на доопрацювання проєктів і пробні відбитки.

— Вісім, — повторив він.

— Десять.

— Дев'ять?

— Дев'ять із половиною.

Він подивився на мене з усмішкою.

— Ми справді торгуємося за пів тижня?

— Ні. Я показую тобі, наскільки абсурдно виглядають переговори щодо часу, необхідного друкарні та постачальникам.

Зрештою ми погодили десять тижнів із можливістю завершити проєкт раніше, якщо всі етапи пройдуть без затримок. Юліан прийняв графік, але висунув додаткову умову: він хотів особисто брати участь у ключових рішеннях, що стосувалися історії та зовнішнього вигляду бренду.

— Я наймаю тебе не для того, щоб віддати власну історію сторонній людині, — пояснив він.

— А я беруся за замовлення не для того, щоб хтось проєктував замість мене.

— Ми можемо обоє зберегти право голосу?

— За умови, що ти здатен прийняти відповідь, яка тобі не сподобається.

Він якусь мить дивився на мене.

— Спробую.

Це одне слово прозвучало чесніше, ніж обіцянка безумовної згоди.

Коли після підписання попередньої угоди він пішов, я залишилася сама з трьома тестовими смужками. Аромат на останній знову змінився. Цитрусова різкість поступилася місцем чомусь ніжнішому, майже шкіряному.

Замість того щоб повернутися до проєкту кераміки, я відкрила альбом для ескізів.

Намалювала прямокутник із заокругленими краями, а потім одну бордову лінію. Я ще не знала, чи стане вона частиною майбутньої упаковки. Знала лише, що цей колір пасував аромату: був глибоким, але не кричущим.

Телефон завібрував.

Дякую за сьогодні. Не часто хтось каже мені «ні» так, що мені хочеться повернутися до розмови.

Я прочитала повідомлення двічі.

Це залежить від того, чи наступного разу в тебе будуть кращі аргументи.

Відповідь з'явилася за мить.

Постараюся. Хоча підозрюю, що мене більше цікавить сама розмова, ніж перемога.

Я поклала телефон екраном донизу.

За вікном трамвай проїхав мокрими рейками. У майстерні пахло кавою, папером і парфумами, про які я досі не могла перестати думати.

У мене були власні плани, чітко визначені кордони й дуже вагома причина ставитися до Юліана виключно як до клієнта.

Проблема полягала в тому, що вперше за довгий час межа між професійною цікавістю та чимось значно особистішим уже не здавалася мені такою очевидною.

А коли наступного дня я ввімкнула комп'ютер, першим файлом, який захотіла побачити, був не проєкт для Копенгагена.

Це був ескіз упаковки аромату Юліана Вілка.

Розділ 2 - Усе, чого ми не записали в договорі

У п'ятницю о сімнадцятій сорок п'ять я підписала остаточну версію договору й надіслала її Юліану на електронне погодження.

Зробила це із задоволенням людини, яка щойно впорядкувала один із найбільш непередбачуваних елементів свого тижня.

Принаймні на папері.

Насправді за останні два дні ми обмінялися сімнадцятьма повідомленнями щодо проєкту й трьома, які я не могла віднести до жодної професійної категорії.

Перше містило фотографію кота, що сидів на коробці з етикетками.

Новий начальник відділу контролю якості. Скарг не приймає.

Друге було відповіддю на моє запитання, чи отримує кіт зарплату.

Значно більшу, ніж мав би.

Третє надійшло пізно ввечері.

Ти теж іноді затримуєшся на роботі, бо не хочеш повертатися до порожньої квартири?

Я не відповіла відразу.

Це запитання було надто особистим для стосунків, які офіційно стосувалися виключно створення парфумерного бренду. І все ж я не могла назвати його недоречним. Воно не звучало як спроба нав'язати близькість. Радше

як несподіване зізнання в тому, про що люди зазвичай не говорять на початку знайомства.

Так. Але не завжди тому, що квартира порожня.

Юліан не намагався випитати з мене більше.

Розумію.

І саме ця відповідь змусила мене довго дивитися на екран.

Я не любила людей, які кожну шпарину в чужій обережності сприймали як запрошення ввійти. Цього разу він дозволив мені самій вирішити, скільки я хочу сказати.

О вісімнадцятій зателефонувала моя подруга Марта.

— Ти жива? — запитала замість привітання.

— Востаннє, коли перевіряла, була.

— Це добре. Бо вже три дні ти відповідаєш мені, як чиновник, завалений адміністративними рішеннями.

Я всміхнулася й закрила комп'ютер.

Марта знала мене ще зі студентських років. Вона працювала дизайнеркою інтер'єрів і мала дивовижну здатність визначати мій настрій за довжиною текстових повідомлень.

— У мене новий клієнт, — сказала я.

— Вродливий?

— Не розумію, до чого це.

— Тобто вродливий.

— Марто.

— Добре. Багатий?

— Він керує невеликою парфумерною мануфактурою.

— Це не відповідь.

— Я не запитувала про його банківський рахунок.

— Це теж відповідь.

Я сіла на підвіконня. На вулиці загорялися перші ліхтарі, а мокра бруківка відбивала світло автомобілів, що проїжджали повз.

— Він упертий, — сказала я. — І має схильність порушувати графіки.

— Звучить як твій найгірший кошмар.

— Мав би ним бути.

Марта на мить замовкла.

— Ого.

— Навіть не починай.

— Я нічого не сказала.

— Саме це найгірше.

Після завершення розмови я ще якийсь час сиділа нерухомо. Не хотіла зізнаватися Марті, а тим більше собі, що після нашої останньої зустрічі кілька разів подумки поверталася до обличчя Юліана. До того, як він хмурив брови, аналізуючи мої зауваження. До того, що він не намагався приховати втому, коли розмова заходила про відповідальність за компанію.

У ньому не було тієї досконалості, яка зазвичай викликала в мене недовіру. Були амбіції, впертість і щось набагато менш зручне: здатність слухати, навіть коли він не погоджувався зі співрозмовником.

Телефон задзвонив знову.

Цього разу на екрані з'явилося його прізвище.

— Я отримав договір, — сказав він без вступу.

— Вітаю з умінням користуватися електронною поштою.

— У твоїй майстерні діє заборона на компліменти?

— Ні. Просто за ввічливість знижок не даємо.

Я почула його сміх.

— У мене одне запитання щодо четвертого пункту.

Я відкрила документ.

— Слухаю.

— Положення про погодження комунікаційних матеріалів. Я хотів би мати можливість пропонувати власні тексти.

— Маєш. Але ми не можемо вільно надихатися історичними матеріалами, якщо потім описуватимемо їх як факти.

— Розумію. Я про тон. Не хочу, щоб бренд звучав як звіт з архіву.

— Я теж.

— У такому разі можемо це уточнити?

Кілька хвилин ми узгоджували формулювання положення. Юліан погодився, що відомості, які подаються як факти, повинні мати зазначені джерела. Я прийняла можливість створювати більш літературні описи за умови, що читача не вводитимуть в оману щодо їхнього характеру.

Це не було повною перемогою жодної зі сторін.

І саме тому я вважала це хорошим початком.

— Надішлю виправлену версію за годину, — сказала я.